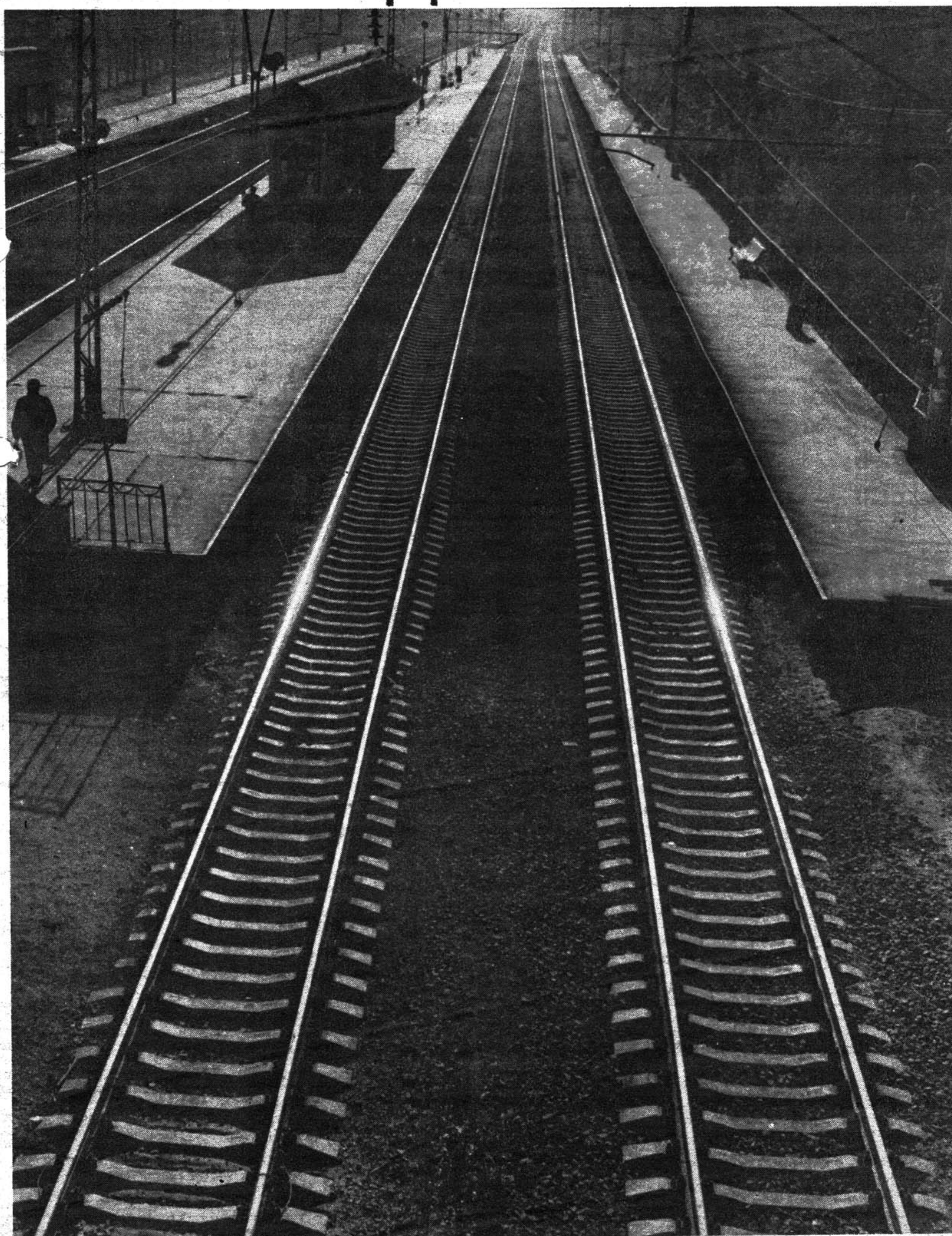
Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 126 ◆ Вівторок, 2 липня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

З ПЕРЕСАДКОЮ ЧИ БЕЗ?

Обговорення проекту Договору про Союз суверенних держав в українському парламенті припало якраз на літо, коли всі кудись їдуть, а поїзди переповнені, а квитків катма, а їхати — треба! Отже, залізничні паралелі тут — не випадкові. Адже їхати-таки треба. Інша річ — як, куди, з ким. Варто також подумати: чай брати з собою чи там подадуть? А також: що під голову кластимемо — торбу з вітром чи щось солідніше? А ще: де наше місце — у купе чи десь на буфері? А також: будемо їхати з пересадками чи без них? Як той казав: думайте, куме! І читайте відповідні матеріали на 3-й, 6-й та 7-й сторінках сьогоднішнього номера газети.

Фото Вячеслава **ПУШКАРЬОВА.**

Я ЇДУ з упевненістю, що ми не тільки зможемо зберегти форми співробітництва, які вже склалися між Кубою і Україною, а й налагодити нові взаємовигідні зв'язки, — так визначив головний підсумок свого дводенного візиту в нашу республіку міністр зовнішньої торгівлі Куби Рікардо Кабрісаса.

Міністра прийняв Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук. У ході розмови, яка відбулася, він підкреслив, що на Україні з розумінням ставляться до місії Рікардо Кабрісаса. Адже між двома республіками вже довгі роки підтримується взаємовигідне співробітництво, яке відіграло важливу роль в їхньому розвитку.

Л. Кравчук попросив міністра передати керівництву Куби вдячність від українського народу за гуманітарну допомогу в оздоровленні дітей, які потерпіли внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

У НАСТУПНОМУ номері нашої газети буде опубліковано Концепцію нової Конституції України, схвалену Верховною Радою республіки 19 червня 1991 року. Читайте її на 12—14-й сторінках.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ конференцію з проблем державної символіки України передбачено провести в жовтні нинішнього року. Готуючись до цієї події, Президія Верховної Ради УРСР оголосила відкритий конкурс на створення проектів Державного герба України. З положенням про конкурс читачі можуть ознайомитися в наступному номері газети.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ГЕНЕРАЛЬСЬКИХ ВЕРШИН, ЛЕЙТЕНАНТИ...

ПЕРЕБУВАННЯ Л. КРАВЧУКА У ХАРКОВІ

Чи випадково Голова Верховної Ради УРСР обрав Харківське гвардійське танкове командне ордена Червоної Зірки училище для того, щоб взяти участь у заходах, присвячених урочистому випуску курсантів? Адже військових училищ на Україні досить. А танкове училище, скажімо, і в Києві є.

Досить то досить, але тільки одне з них — Харківське — носить ім'я Верховної Ради УРСР. Тож побувати тут Леоніду Макаровичу Кравчуку, як кажуть, сам Бог велів. Тим більше, що командування зверталося особисто до Голови Верховної Ради УРСР з проханням відвідати училище.

...Десята година ранку. Спека за тридцять градусів. На площі імені Дзержинського у парадній формі вишикувалися молоді лейтенанти. Мережко, Царук, Акімов, Журавель, Павлович, Аказов... Чітко карбуючи крок, не в силі приховати хвилювання, молоді офіцери одержують дипломи з рук Голови Верховної Ради УРСР, своїх викладачів-наставників, а нині просто колег. Сьогодні 257 молодих лейтенантів поповнять корпус Радянської Армії.

Л. Кравчук звернувся до гвардійців-лейтенантів з напутнім словом. Зокрема він сказав, що Україна, як й інші суверенні держави, завжди пишалася і пишається своїми бойовими традиціями, подвигами своїх синів і дочок.

Сьогодні не всі однозначно сприймають армію. Але народ, який не матиме армії, не матиме й держави.

— У непростий, складний час ми живемо, — підкреслив Л. Кравчук. — Життя саме підвело нас до того, щоб утворити Союз суверенних держав. Цього бажає український народ. Але договір з іншими суверенними державами Союзу ми підпишемо тільки тоді, коли він буде відповідати Декларації про державний суверенітет України, Законові про економічну самостійність України, інтересам народу нашої республіки. Якщо цього не буде, то такий документ ми не підпишемо.

Верховна Рада дійшла висновку, що передусім варто провести наукову та економічну експертизи. Проголосувавши саме так, парламент нашої республіки виявив мудрість, зваженість. Він показав, що готовий захистити інтереси свого народу, його волевиявлення, яке він висловив 17 березня на референдумі.

Мабуть, немає сьогодні у нашій республіці людини, яку б не хвилювала проблема підписання Союзного договору. Тож не дивно, що на зустрічі з професорсько-викладацьким складом училища знову превалювала ця тема. Офіцерів хвилювала доля армії, адже це їхня особиста доля.

І знову Голова Верховної Ради УРСР повернувся до теми договору. Переповідав деякі подробиці у роботі парламенту, коли обговорювалося це питання.

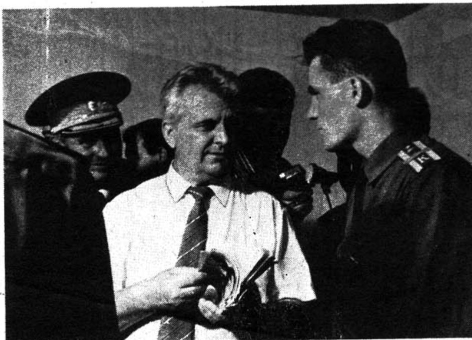
Однозначно одне — Союз має формуватися на засадах добра і справедливості, а не сліпої покори. Жодна країна у світі не може довго існувати, якщо у ній інтереси народу будуть ставитися на другий план. На жаль, ми дуже довго жили саме так. А результати? Хіба їх не видно. Втрата інтересу до праці, любові до рідної землі, до всього того, що входило в нас з молоком матері, що прищеплювалося доброго в нашому народі віками.

Але треба бути реалістами. Економічні зв'язки складалися роками. Тому так само, як, приміром, ХТЗ не може існувати без інших заводів-суміжників, так і деякі галузі народного господарства інших республік не можуть сьогодні обійтися без Харківського тракторного. Саме життя підказує нам обережно ставитися до економічних зв'язків.

Вийти на світовий ринок без валюти і з нашою якістю ми поки що не зможемо. Тож за будь-яких колізій економічний союз збережеться. Так само як і спільними будуть стратегічні збройні сили, а внутрішні війська мають бути республіканськими. Але відрахування на утримання стратегічних збройних сил мають бути цільовими, обгрунтованими. Республіка їх перерахує тільки тоді, коли експертами буде обгрунтована та чи інша сума.

Сьогодні полярні політичні сили — і ті, які вимагають негайного підписання Союзного договору, і ті, які його відхиляють, — повністю втрачають авторитет у народі. На жаль, ці ж крайні сили зімкнулися на спільній антипрезидентській платформі. Тобто і крайні ліві, і крайні праві виступають проти введення президентства на Україні. Непримиренні суперники, виявляється, виступають спільниками. Чи було щось подібне у світовій історії? На жаль, так...

Однією з найгостріших проблем у нас є житлова. Училище не виняток. Сто сорок сім офіцерів і прапорщиків не мають свого житла. У якій ще армії світу командир роти може чотири роки жити у канцелярії свого підрозділу... Порушували офіцери проблеми підвищення цін, поліпшення матеріально-технічної бази училища тощо.

Л. Кравчук відвідав аудиторії, навчальні класи, гуртожиток, де живуть курсанти, їдальню, де покуштував курсантського обіду. У міському парку імені Горького на заходах, присвячених Дню молоді, Леонід Макарович розмовляв з жителями Харкова, виступив на невеликому імпровізованому мітингу, відповів на запитання присутніх. І тут знову превалювала тема Союзного договору.

І останнє. Суто особисте. Ми обоє служили у Збройних Силах далеко не вчора. Пам'ятаємо, як ще тоді в армії готувалися до прийомів високопоставлених гостей. З цього приводу навіть анекдотичне: як фарбувати траву до приїзду генерала.

Ні, в училищі траву не фарбували. Але за кілька днів до приїзду Голови Верховної Ради УРСР «одягли» територію училища у новий асфальт. За неофіційними даними, на цю справу було витрачено близько 100 тисяч карбованців. Старожили розповідали, що плац для стройових занять так не ремонтували вже років з двадцять. І взагалі Леонід Макарович своїм приїздом ... спонукав міську владу до наведення порядку в місті. Останній раз таке генеральне прибирання у Харкові було з нагоди приїзду в область секретарів ЦК КПРС Никонова та Лигачова.

Леонід БРОВЧЕНКО.
Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

* * *

На знімках: Л. Кравчук вручає диплом випускнику училища.

Відверта розмова з курсантами в гуртожитку.

—— Парламентська хроніка ——

ТУРБОТА ПРО ТИХ, ХТО Є Й КОГО... НЕМАЄ?

ДЕННЕ І ВЕЧІРНЄ ЗАСІДАННЯ 28 ЧЕРВНЯ

Депутати продовжили обговорення представленої Кабінетом міністрів «Програми надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану», ухвалили в першому читанні її, постанову Верховної Ради про неї і пакет законів до неї: «Про підвищення соціальної гарантії для трудящих», «Про мінімальний споживчий бюджет», «Про внесення доповнень до Закону УРСР «Про республіканський бюджет Української РСР», «Про індексацію грошових доходів». Потім повернулися на доопрацювання Закон УРСР «Про громадянство Української РСР».

Отже, ми з вами, шановні читачі, маємо від парламенту й уряду те, що повинні були мати принаймні півроку тому (про що й говорили неодноразово в сесійному залі представники обох опозиційних сил). Програму, яка, на думку уряду, поліпшить наше життя. Чи можливо це? На думку фактично всіх виступаючих, безперечно.

— На Україні зосереджений величезний сировинний і енергетичний, промисловий потенціал, — сказав депутат В. Романюк (Львівщина). — Україна, яка становить 2,7 відсотка території і 18 відсотків населення Союзу, виробляє 34 відсотки овочів, 20 — пшениці, 25 — картоплі, 50 — соняшнику, 80 — цукрових буряків, 25 — молока, 25 — м'яса, 37 — сталі, 40 — прокату чорних металів, 45 — чавуну, 41 — кольорових металів, 26 — телевізорів, 15 — вугілля, а ми й досі голодні. І так буде вічно, доки нами заправлятиме московська відомча буржуазія. Лише відокремившись, Україна може вижити. Її організм уже через 3-5 років може набрати сили і здоров'я. Видобуток понад власні потреби з наступним експортом марганцю, титану, урану, залізної руди, виробництво сталі, рослинної олії, цукру, сірки, золота, які є конкурентоздатними на світовому ринку, може дати Україні 30-40 мільярдів доларів прибутку. Цього досить, щоб оплатити 8-9 мільярдів Росії за нафту, щоб мати запас на радикальну перебудову економіки за рахунок імпорту передової техніки.

Цим виступом депутат від опозиції максимально підняв «планку» критики

(Закінчення на 4 стор.).

СОЮЗНИЙ ДОГОВІР. ЯКИМ ЙОМУ БУТИ?

Це питання, власне, і стало предметом гострих дискусій у парламенті республіки наприкінці минулого тижня. Президент СРСР М. Горбачов закликав республіки підписати Союзний договір у липні. Однак надто непересічний це крок. Зробити його слід виважено. На терези покладено майбутнє українського народу і перспективи, які пропонує проектом Договору центр.

Багато разів народ був обдурений. Повторення пройденого не хочеться. Ось тому-то й дискутують депутати, на яких лягає відповідальність за долю народу України. Навіть ті депутати, що без центру не уявляють України, вносили критичні зауваження щодо проекту Союзного договору.

Сьогодні ми друкуємо виступи парламентаріїв у стислому вигляді, аби виборці мали змогу звірити свої погляди на проект Союзного договору з позиціями своїх обранців. Адже виступають вони від імені народу.

Сергій ГОЛОВАТИЙ,
Сирецький виборчий округ № 18:

— Маючи повний комплект елементів федеративної держави у проекті Союзного договору, ми можемо і маємо право запитати: «Що тепер нам, депутатам парламенту, робити з іншим документом?». Адже 13 липня ми підемо в Палац культури «Україна» святкувати День незалежності своєї держави згідно з Декларацією про державний суверенітет України. Але ж у цій Декларації мова йде про Україну не як про державне утворення, що має певну політичну самостійність, а про Україну як державу, яка здійснює верховенство, самостійність, повноту, неподільність влади республіки в межах своєї території.

Таким чином, порівнюючи текст проекту Договору Горбачова з його супроводом і текст Декларації про державний суверенітет, за який ми проголосували майже одноголосно, хочу сказати, що запропонований проект Договору — це не тільки обман народу України, нашого парламенту та парламентів інших республік, це обман і тієї сімки, яка зустрінеться в Лондоні. Бо в ньому закладено не основи союзу держав, а проект єдиної федеративної держави.

Виступаючи від фракції безпартійних, хочу зазначити — ми прийшли до висновку, що кожна стаття проекту запропонованого нам Договору заперечує відповідні положення Декларації про державний суверенітет України. Тому наш парламент повинен відхилити проект Договору від 17 червня 1991 року.

Левко ЛУК'ЯНЕНКО,
Залізничний виборчий округ № 196:

— Справді, не можна сказати, що проект Договору витриманий в науковому дусі чи витримує критику в цілому.

Якщо проаналізувати, які ж функції нам запропоновано передати Союзу, то з усіх атрибутів незалежності Україні не залишається жодного. Вона не матиме своєї внутрішньої політики, фінансової системи, грошової одиниці. Не керуватиме також своєю зовнішньоекономічною та політичною діяльністю. По суті, нам заборонено мати свої збройні сили, незалежні правоохоронні органи. А це саме ті ознаки, без яких нація і держава не можуть бути самостійними.

За останні роки ми одержали нагоду розширити свої права і висловили це в Декларації про державний суверенітет. Народ почав сподіватися, що нарешті Україна вийде зі складу Союзу й ми заживемо так, як живуть інші незалежні держави в Європі. Ми почали порівнювати нашу територію і нашу економіку з такими державами, як Франція, Федеративна Республіка Німеччина та інші, й побачили, що маємо реальні можливості стати врівень з ними. Та проект Договору має на меті повернути все знову назад. Тому я пропоную відхилити його.

Микола ШУЛЬГА,
Лутугинський виборчий округ № 68:

— У нашій комісії різнобій думок теж досить великий. П'ять депутатів висловилися за те, щоб питання Союзного договору взагалі зняти з порядку денного, оскільки він нав'язаний зверху і не відповідає Декларації про державний суверенітет України. Десять членів комісії вважають, що проект слід уважно вивчити. Проте необхідно також, окрім надісланого Президентом, розглянути й проекти, запропоновані окремими депутатами й групами, створити робочу групу Верховної Ради для їх узагальнення. Вони також погоджуються з проектом постанови Президії Верховної Ради УРСР. Але при цьому вважають — його треба доповнити четвертим пунктом стосовно термінів підготовки пропозицій від комісій і Кабінету міністрів. На їх думку, вони повинні бути подані не до 1 серпня, а до 1 вересня.

Щодо третьої пропозиції, то суть її полягає ось у чому: проект Договору розглянути й схвалити в цілому, оскільки не можна ігнорувати результати референдуму. А також утворити делегацію повноважних представників Верховної Ради для узагальнення пропозицій й доопрацювання проекту з представниками інших республік.

Віктор БЕДЬ,
Тячівський виборчий округ № 176:

— Хоча я особисто належу до тієї категорії народних депутатів, які і до референдуму, і нині не визнають чинність його результатів, однак все ж таки треба зважати на Декларацію про державний суверенітет і результати опитування, що свідчать про реальну волю і волевиявлення українського народу.

Проект Договору уже з перших рядків суперечить Декларації про державний суверенітет України, волевиявленню народу.

Якщо Україна проголошує себе державою, вона не може бути під юрисдикцією ще якоїсь держави, вона може тільки укладати міждержавні договори для виконання тих чи інших спільних функцій.

Стаття 6 проекту фактично повністю протирічить Декларації про державний суверенітет і не може бути прийнята. У ній засікаються основні принципи в галузі економічної самостійності, митниці, охорони і використання природних ресурсів, уведення фінансової системи, емісії грошей, банківських кредитів, зовнішньоекономічних кредитів. Якщо все це передається центрові, то ми повинні чесно сказати народу, що ми відмовились від Декларації.

Якщо ми створюємо Союз Суверенних Держав, то нам потрібен тільки Договір. Не потрібна Конституція Союзу, яка давить на Конституцію республіки.

Україна сама без усякої апеляції до Конституційного Суду СРСР має і повинна мати право призупиняти чинність будь-якого акту.

Не витримує критики те, що в Договорі практично не обумовлено порядок виходу з Союзу.

Віталій КАРПЕНКО,
Прирічний виборчий округ № 14:

— Безумовно, новий проект Договору відрізняється від попередніх, але лише за фразеологією. За суттю ж він повністю відповідає задуму «сохранения і обновления Союза».

Порівняймо основні принципи двох документів — Декларації про державний суверенітет України і проекту нового Союзного договору.

Декларація проголошує незалежність і рівноправність республіки у зовнішніх зносинах. Проект передбачає: «В качестве суверенного государства субъекта международного права выступает Союз» і йому належить «осуществление внешней политики». Декларація проголошує: «Українська Радянська Соціалістична Республіка забезпечує верховенство Конституції та законів республіки на своїй території». Проект передбачає, що «законы Союза по вопросам его ведения обладают верховенством и обязательны для исполнения на территории республики».

Декларація проголошує: «Народ України має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України». Проект Договору передбачає загальносоюзну державну власність.

У Декларації записано, що Україна самостійно створює банкову, цінову, фінансову системи, а при необхідності свою грошову одиницю. Проект Договору передбачає віднести у сферу відання Союзу «хранение золотого запаса, алмазного и валютного фонда, а также осуществление денежной эмиссии». До чого призвело це «осуществление», ми бачимо по тій гіперінфляції і зубожінню населення, що охопило всю країну, і нашу республіку зокрема, після павловських реформ. Декларація стверджує, Україна має право на власні збройні сили. Проект Договору відносить у відання Союзу «обеспечение обороны и руководство Вооруженными Силами, пограничными, внутренними, железнодорожными войсками». Зарубіжні фахівці розцінюють наші воєнні витрати у 18—20 відсотків національного доходу. Для порівняння скажу, що воєнні видатки США становлять шість-сім процентів, ФРН — лише два проценти національного доходу. Коментарі, як-то кажуть, зайві.

Отже, я дійшов такого висновку.

Перше. Запропонований проект Союзного договору суперечить основним положенням Декларації про державний суверенітет України, а отже, інтересам нашого народу.

Друге. Вступати до будь-якого Союзу Україна може лише як суверенна держава, зі своєю Конституцією, з усіма необхідними ознаками і атрибутами суверенності, на рівноправних і взаємовигідних умовах.

Микола БАГРОВ,
Нижньогірський виборчий округ № 255:

— Мне сегодня, честно говоря, странно было слышать с этой трибуны, когда кое-кто, пытаясь показать свои юридические познания, утверждал о том, что народ во время референдума высказывался не за единый Союз, а за Союз государств.

Дорогие товарищи! Не надо желаемое выдавать за действительное. Я не идеализирую тот документ, который мы сегодня с вами обсуждаем. Думаю, что действительно в нем есть целый ряд вопросов, которые требуют уточнений. Хотя не могу согласиться с тем, что он не годится даже в концептуальном отношении.

Во время работы подготовительного комитета было совершенно четко сказано о том, что членами будущего Союза являются и автономные образования. Поэтому и на подготовительном комитете, и в этом зале мы сказали, что Крым как Автономная республика будет подписывать Союзный договор в составе делегации Украины. Мы стоим на этих позициях. Вместе с тем есть вопросы, которые тоже требуют дальнейшей доработки. К примеру, как формировать союзный бюджет? Какую структуру должны иметь союзные органы управления, вплоть до структуры будущего Верховного Совета? Документ, который мы рассматриваем, можно было бы одобрить в целом с учетом того пакета предложений, которые мы с вами выскажем в процессе обсуждения. После этого необходимо создать полномочную делегацию от республики для подписания этого Договора.

Микола ЗАЛУДЯК,
Кременчуцький — Крюківський виборчий округ № 321:

— У запропонованому проекті всі функції державного управління віднесено до союзної та союзно-республіканської компетенції. З таким підходом погодитися не можна.

Тепер щодо екологічної частини Союзного договору. З одного боку, у ньому визначається право республік на встановлення порядку використання, володіння та розпорядження природними ресурсами. А з іншого — до спільного відання Союзу та республік віднесено встановлення основ природокористування і охорони навколишнього середовища, загальних принципів та нормативів в галузі екологічної безпеки, порядку одержання, зберігання та використання радіоактивних матеріалів. Вирішення питань охорони та використання природних ресурсів, економічної зони та континентального шельфу.

Таким чином нанівець зводиться право власності республіки на природні ресурси.

Ми вважаємо, що екологічне співробітництво республік має стати предметом спеціальної угоди між республіками, проект якої підготовлено екологічними комісіями Верховних Рад більшості республік.

Володимир ПИЛИПЧУК,
Жовтневий виборчий округ № 333:

— Чи стане Україна суб'єктом міжнародного права, підписавши Договір? За принципами функціонування федеративної держави в питаннях, віднесених до відання Союзу, Україна не може вступати в зносини з іноземними державами, укладати з ними міжнародні договори, бути членом міжнародних організацій, а також забезпечувати політичний, економічний та військовий контроль за власною територією власними засобами. Вона не буде визнана державами.

У Декларації записано, що весь економічний і науково-технічний потенціал на території України є власністю її народу. В Договорі, навпаки, — Союзу. Більша частина власності лишається також за ним. Такі протиріччя стосуються зовнішньої і внутрішньої політики, Збройних Сил, грошової та фінансової системи тощо.

Чи економічно вигідно не мати власної економічної політики? У зв'язку з тим, що кредитна політика має викінчений баланс на рівні Союзу, від нас мобілізуються 83 мільярди карбованців. Ми не можемо впливати на емісію грошей. Я прогнозую, що вона становитиме десь 400 мільярдів, або півтрильйона. Це зруйнує нашу економіку.

Податкова політика. Союзний уряд планує зібрати 10 процентів обсягу реалізації з України. На цінову політику ми теж не можемо вплинути.

Які ж наслідки укладення Договору?

За проектом, Україна не забезпечується статусом суб'єкта міжнародного права, що може призвести до втрати нею членства в Організації Об'єднаних Націй. Україна не зможе не тільки проводити, але й мати власної зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної лінії. Не здатна буде запровадити власний господарський механізм і формувати внутрішню політику у заробітній платі, розв'язувати питання щодо пенсій, цін, податків, не зможе розпоряджатися власністю. Україні залишається тільки обов'язок чесних поставок продукції і гасіння політичними методами соціальних збурень, вирішення питань екології.

При підписанні Договору, ми не зможемо стати членом Міжнародного валютного фонду, світового банку, Міжнародного банку реконструкції і розвитку, бо не маємо власної валюти, контролю за емісією, валютною виручкою.

Ми не можемо стати членом Генеральної угоди по торгівлям, тарифам, бо не маємо митниці. Ми не зможемо стати членом МАГАТЕ, бо не маємо своєї атомної енергетики, контролю над нею, ми не зможемо стати членом Міжнародної організації цивільної авіації і багато чого ще не зможемо.

Володимир ГРАБІН,
Глухівський виборчий округ № 344:

— Я пропоную схвалити Договір в основному і обрати повноважених представників нашого парламенту для доопрацювання проекту за урахуванням наших пропозицій.

Зробити це слід на наступному тижні. Ми не можемо, на мій погляд, гаяти час.

Вивчаючи цей документ, я прийшов до висновку, що Верховна Рада припустилася великої помилки, зайнявши позицію спостерігача.

Дехто хоче ввести народ України в оману щодо самостійного життя українського народу. Давайте будемо поміркованими людьми. Давайте дійсно зважимо на дійсність. Хіба може сьогодні Україна, якщо буде самостійною, як дехто цього хоче, вижити?

Я не знаю, чому це такі бурхливі аплодисменти, але я впевнений, що співставляючи наші економічні, соціологічні, політичні можливості, цього бути не може. Той, хто відстоює самостійність, відстоює свої політичні амбіції. І я хочу сказати людям України: будьте пильні у цей час.

Василь СКАЛЬСЬКИЙ,
Городоцький виборчий округ № 409:

— У багатьох концепту-

(Продовження на 6-й стор.)

Парламентська хроніка

ТУРБОТА ПРО ТИХ, ХТО Є Й КОГО... НЕМАЄ?

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

урядової програми, спрямував погляд на вірогідне майбутнє нашої економіки. Інші виступаючі від опозиції конкретно змалювали й шляхи її побудови: безумовний і якнайшвидший курс на приватизацію й роздержавлення економіки, націоналізацію союзної власності на Україні, створення національного банку і власної валюти, митниці, радикальну земельну реформу, соціальний захист трудящих шляхом індексації доходів, підвищення заробітної плати і визначення мінімального споживчого бюджету, залучення іноземного капіталу. Різною мірою говорили про це й депутати від більшості. Головна суперечка розгорнулася зовсім в іншому: обговорювати програму чи без цього відразу доручити урядові виконувати. Виникла вона, як на мене, тому, що одні хотіли відразу в майбутнє, а другі — розуміли, що майбутнє — добре, але ми живемо сьогодні, і сьогодні ж треба харчуватися і вдягатися, а Україна — ще не суверенна держава, а в Союзі, та й економіка її в такому стані, що потикатися в світ соромно і майже ні з чим.

І. Юхновський від свого та від імені А. Печерова (непоганий симптом) запропонував припинити обговорення і дати можливість урядові працювати. І хоча виступи ще якийсь час продовжувалися, депутати прийняли і програму, і проект законів. Певно, зважили й на ту обставину, що програма не навіки, а на півтора року, не догма, а, так би мовити, керівництво до «пожежних» дій на перехідний період.

Важлива, на мій погляд, і пропозиція депутата, який не представився, що виводити республіку з кризи треба всім разом, а отже, представникам усіх політичних сил необхідно взяти на себе відповідальність за поліпшення життя народу і виконання програми. Це важливо насамперед тому, що в реальних умовах, коли Верховна Рада нехай і повільно, але приймає необхідні прогресивні закони, як ніколи потрібна злагода й робота економіки. Щоб не залишитися узагалі без нічого...

А програма уряду справді конкретна, всебічна і сьогодні в порівнянні з «розмитістю» програми союзної радикальна. Уже хоча б тому, що в ній передбачені хоч і не завжди послідовні, але реальні заходи щодо захисту економічного простору республіки, стабілізації й наповнення споживчого ринку, фінансової системи, інтересів недержавного сектора економіки, колгоспно-радгоспного і фермерського господарства.

Постанова парламенту про урядову програму передбачає не тільки готовність у всьому сприяти урядові, припиняючи дію окремих актів чинного законодавства, а щей контроль за ходом виконання антикризових заходів.

Наступний законопроект «Про громадянство в Українській РСР», до обговорення якого після невеликої дискусії приступили депутати, — цілком закономірне продовження усього, що робилося на сесії минулого тижня. По-перше, це прийняття у першому читанні президентського пакета законів, до якого не вистачало ще одного: про те, хто ж конкретно обиратиме президента республіки. По-друге, приймаючи важливі економічні закони, що стосуються процесів роздержавлення, приватизації, соціального захисту населення, необхідно принаймні знати, кого саме захищати і хто стане власником на Україні республіканського майна. Ці два резони й навів залові доповідач про проект закону депутат І. Гринів (Львівщина). Підготували проект Комісії парламенту у питаннях законодавства і законності та з питань діяльності Рад народних депутатів і розвитку місцевого самоврядування. Законопроект відразу потрапив під перехресний вогонь критики сесійного залу. Але критика, як на мене, мала все-таки різний характер. Якщо одні, підтримуючи ідею і закону, і громадянства, говорили про недосконалість окремих положень, про неврахування думки комісії у правах людини, Міністерства юстиції УРСР, про особливий морально-політичний характер цього закону, то інші — виступили з принципових позицій несприйняття самої ідеї українського громадянства. Однак ця друга — консервативна — позиція теж цілком зрозуміла: відсутність такого акта й такої інституції, як громадянство, дає можливість зберігати статус-кво й гальмувати перебудовчі процеси. Інколи обговорення нагадувало емоційно-запальний депутатський дебош. Врахувавши те й інше, закон передали на доопрацювання в комісії для пошуку компромісу.

Володимир СКАЧКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

Є контакт

В Києві пройшла Всеукраїнська конференція народних зцілителів з теми «Народна медицина в оздоровленні нації». На конференції виступали всі — і традиційні травники, і контактери. Представниця групи контактерів наголошувала на тому, що Київ нині став ареною боротьби за наші душі між силою зла і Богом.

Народна зцілителька з Тернопільщини поділилась досвідом виливання воску. Її слова підтвердила дипломована лікарка, яка по закінченні мединституту самотужки почала займатися народною медициною. Виявляється, пари воску як антисептик у 300 разів ефективніші за формалін.

Інтернаціональність народної медицини підтвердив виступ представниці львів'ян, яка лікує хвороби за методом американського лікаря Д. Джарвіса — яблучним оцтом і медом...

Хвилиною мовчання вшанували учасники й гості конференції пам'ять загиблих від рук невігласів народних зцілителів. Для того, щоб подібне не повторилося, щоб багатовіковий досвід народних медиків нарешті повною мірою став використовуватися офіційною медициною, для викорінення новітніх шарлатанів створено Українську асоціацію народної медицини, яку очолив головний спеціаліст з народної медицини МОЗ УРСР Валерій Поканевич.

Ще й дотепер «знахарство» є незаконним: для того, щоб допомагати людям, застосовуючи нетрадиційні ме-

ТРИМАЙТЕ...

тоди, необ... ну освіт... фельдшеро... вати в пар... в окремих... має право... чення на... людей. Та й... є законни... гати людя...

Українс... народної... ються спе... люди, які... манітними... агностики... ворювань,... повідної... зможуть... одержанн... шера нес... чтись пі... каря...

На... на поверн... народної:...

Пригоди через примхи ...

КАЗАВ «ГОП», А ВИЙШЛО «SOS»

Ніщо не віщувало біди. Та все ж передбідня злива зуміла внести корективи у розмірене життя міста. В багатьох місцях припинив роботу міський електротранспорт, і люди ховалися у випадкових пристанищах. Особливо нетерпеливі підкочували штани і кидалися «вплав».

Та, здається, найкумедніша пригода сталася недалеко від станції метро «Дзержинська». Поштовий пікапчик, набравши швидкості від Московської площі, вимчав на круг і, мабуть, його водій думкою вже був на Червоноармійській вулиці. Саме тоді й сталося...

Машина на повний швидкості почала занурюватися у дощовий потік, що збігав до найнижчої точки дороги, вирував на одному місці, бо на шляху виникла перешкода. Минули лічені хвилини, і кабіна зовсім сховалася під водою. Тож водієві нічого не залишалося, як, скинувши штани, залізти на кузов автомобіля і подавати звідти сигнали «SOS».

Ці його намагання таки досягли мети, бо незабаром прибув підйомний кран, і водій, пірнувши в купіль, приладнав трос.

На цьому його пригода скінчилася. А нам залишається додати, що причиною цього «потопу» був не лише Господь Бог, але й наші будівельники, які закидали землею стічні канави.

Сергій ЛАВРЕНЮК.
Київ.

ДОЩ ГУЛЯЄ, ЯК ГЕТЬМАН

Молод... бадан, до... Гарн... А... ять на... останнім... Але в... — карт... іди-іди,... З якої...

ПІДМОЧИЛ...

Після раптової червневої зливи в Чечельнику підтоплено близько 300 будинків, що розташовані біля притоку річки Савранки. Частково залило склади хлібоприймального підприємства (підмочено близько тисячі тонн зерна), ... постачу... йонного... ства, ц... страждає... кілометр... хів, зал... Для...

ХТО ЖИВИЙ — ОЗОВИСЯ

РАНКОВЕ ЗАСІДАННЯ 29 ЧЕРВНЯ

Можна обурюватися чи співчувати народним депутатам, але факт залишається фактом — минулої суботи вони повели себе, як студенти в переддень свят: значна частина тих, чиї карточки знаходились у пультах для голосування, перебували в цей час далеко від залу засідань Верховної Ради УРСР. І недарма головуючий, побачивши на табло число зареєстрованих й поглянувши у зал, зауважив, що коли так піде далі, то треба буде призначати чергових, які відповідали б за ряд. Лише тоді сесія матиме змогу працювати.

Безумовно, третя сесія перетворилася на тривалий марафон, який добряче-таки виснажив народних обранців. Але у цьому випадку, очевидно, необхідне невелике уточнення: тих, хто постійно, або, принаймні, регулярно бере участь в її роботі. Однак серед депутатського корпусу немало також людей, котрі звання народного обранця вважають просто додатком до своєї основної посади. А секретаріат парламенту разом із своїм керівником Миколою Хоменком уже тривалий час обіцяє вживати санкції проти таких депутатів. Проте далі слів справа не йде. Більше того, мало хто вже й звертає увагу на пересторги керівника секретаріату. Можливо, Микола Григорович, врешті-решт, запропонує хоча б газеті Верховної Ради УРСР надрукувати списки «найзатятіших прогульників»? Чи, можливо, у наш час це продовжує залишатися державною таємницею? Не знаю, але газета наша вже не вперше порушує це питання, однак у секретаріаті, наче води в рот набрали. Результати ж такого мовчання — майже постійно у сесійному залі немає до третини, а інколи й більше (як на останньому засіданні) народних депутатів УРСР.

До речі, на останнє обговорення було винесено проект Закону про всеукраїнські та місцеві референдуми. Питання аж ніяк не назвеш другорядним, проте приймалося воно поспіхом, у напівпорожньому залі. І, можливо, проект був би проголосований в цілому, якби не категоричний протест народних депутатів УРСР Олександра Барабаша, Сергія Головатого та Юрія Збітнєва, котрі, звертаючись до здорового глузду залу, водночас навели переконливі аргументи стосовно того, чому в даний момент не можна голосувати за прийняття закону в цілому. Слід віддати належне й головуючому. Леонід Макарович поставив крапку в цій дискусії, запропонувавши проголосувати за нього в середу.

Таке ж рішення було прийнято щодо обговореного проекту Закону про прибутковий податок з громадян і осіб без громадянства.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Продиктовано у номер

ЧОРНА СУБОТА ДОНЕЧЧИНИ

Подібної трагедії шахтарський Донбас не знав давно. Минулої суботи на шахті «Південнодонбаська» № 1 на глибині 355 метрів спалахнула пожежа. У пастку потрапили 112 гірників. За попередніми даними, 32 чоловіка загинули.

У ліквідації пожежі взяли участь понад 100 гірничорятувальників. На шахті працює урядова комісія. На місце трагедії вилетів міністр вугільної промисловості СРСР, заступник голови Кабінету міністрів України К. Масик. Прокуратура області веде слідство.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Отакої

ХТО НАСТУПНИЙ?..

Старожили Виноградова пам'ятають, як у центрі міста поблизу ратуші красувався пам'ятник Т. Масарику. З приходом Радянської влади президентові буржуазної Чехословаччини довелося поступитися місцем «вождеві всіх народів». Але й генералісимус не зумів протриматися довго — і його пам'ятник було демонтовано.

Нещодавно до «нічийного» постамента хтось із мешканців приладнав собачу будку. Хто наступний?»

Василь КІШ,
учитель.
Закарпатська область.

Факт і коментар

ПІДКОП БУВ, А...

У газеті «Правда» і по Центральному телебаченню промайнула інформація, що з тюрми до Херсонського телецентру в'язні зробили підкоп.

Інформація, взята з перших рук, спростовує деякі вигадки. Псевдооперативність у подібних випадках, без попереднього розслідування, не на користь справі.

— У принципі, підкоп був, — повідомив полковник внутрішньої служби О. Юрчук. — Але зроблено його не з тюрми, а з колонії. А точніше — з лікарні для засуджених. Ніякого тунелю ніхто не прокладав. Він прокладений ще за часів Катерини II. Тут були вентиляційні отвори до порохових складів, щоб підтримувати належну температуру.

Втікачі перепиляли решітку і проникли у приміщення, а потім через отвір у стіні — до вентиляційного проходу. Працівники телецентру вчасно забили на сполох.

Причому самих втікачів не встановлено і факт втечі не доведений. Є тільки спроба організувати її і ті, кого підозрюють у цьому зловмисному ділі. Це, зокрема, небезпечний рецидивіст Юрій ... но у ве...

Як ... колонії ... тивний ... нехлюй... боку ... ників ... до. Ос... контро... займаю... Один ... рів, за... подав ... Іншим ... ня забо...

Во... Херс...

НЕМАЄ?

По-друге, прий-
...ні економічні
...стосуються про-
...вадження, при-
...соціального за-
...ння, необхідно
...ати, кого саме
...о стане власни-
...ні республікан-
... Ці два резо-
...алові доповідач
...акону депутат
...ьвівщина). Під-
...ект Комісії пар-
...итаннях законо-
...онності та з пи-
...сті Рад народ-
...ів і розвитку
...самоврядування.
...відразу потра-
...хресний вогонь
...ного залу. Але
...на мене, мала
...ний характер.
...підтримуючи
..., і громадян-
...и про недоско-
...их положень,
...ування думки
...равах людини,
...юстиції УРСР,
...ий морально-
...характер цього
...ші — виступи-
...ових позицій
...самої ідеї ук-
...мадянства. Од-
...а — консерва-
...ція теж цілком
...сутність тако-
...кої інституції,
...тво, дає можли-
...ати статус-кво
... перебудовчі
...али обговорення
...моційно-запаль-
...ський дебош.
...те й інше, за-
...на доопрацю-
...сії для пошуку

...ир СКАЧКО,
...ький ко-
«Голосу

...о у номер

...ТА ДОНЕЧЧИНИ

...агедії шахтарсь-
...знав давно. Ми-
...е шахті «Півден-
...№ 1 на глибині
...пахнула пожежа.
...ипили 112 гір-
...редніми даними,
...инули,
... пожежі взяли
...100 гірничоряту-
... шахті працює
.... На місце тра-
...міністр вугільної
... СРСР, заступ-
...бінету міністрів
...сик. Прокурату-
...е слідство.
... ДОЦЕНКО,
...кореспондент
...країни».
...бласть.

...УПНИЙ?..

...ли Виногра-
...тають, як у
...ста поблизу
...асувався па-
... Масарику.
... Радянської
...дентові бур-
...ехословаччи-
...я поступити-
...вождеві всіх
...Але й гене-
... не зумів
...ся довго —
...'ятник було
...о.
...но до «ні-
... постамента
... мешканців
... собачу буд-
...ступний?...
...иль КІШ,

...ька область.

Є контакт

ТРИМАЙТЕ СВОЇ ДУШІ

В Києві пройшла Всеукраїнська конференція народних зцілителів з теми «Народна медицина в оздоровленні нації». На конференції виступали всі — і традиційні травники, і контактери. Представниця групи контактерів наголошувала на тому, що Київ нині став ареною боротьби за наші душі між силою зла і Богом.

Народна зцілителька з Тернопільщини поділилась досвідом виливання воску. Її слова підтвердила дипломована лікарка, яка по закінченні медінституту самотужки почала займатися народною медициною. Виявляється, пари воску як антисептик у 300 разів ефективніші за формалін.

Інтернаціональність народної медицини підтвердив виступ представниці львів'ян, яка лікує хвороби за методом американського лікаря Д. Джарвіса — яблучним оцтом і медом...

Хвилиною мовчання вшанували учасники й гості конференції пам'ять загиблих від рук невігласів народних зцілителів. Для того, щоб подібне не повторилося, щоб багатовіковий досвід народних медиків нарешті повною мірою став використовуватися офіційною медициною, для викорінення новітніх шарлатанів створено Українську асоціацію народної медицини, яку очолив головний спеціаліст з народної медицини МОЗ УРСР Валерій Поканевич.

Ще й дотепер «знахарство» є незаконним: для того, щоб допомагати людям, застосовуючи нетрадиційні методи, необхідно мати медичну освіту не нижчу за фельдшерську або ж працювати в парі з лікарем. Лише в окремих випадках МОЗ має право надавати посвідчення на право лікувати людей. Та й ці посвідчення не є законними. Як же допомагати людям?

Українською асоціацією народної медицини створюються спеціальні школи, де люди, які володіють різноманітними методиками діагностики та лікування захворювань, але не мають відповідної медичної освіти, зможуть її отримати. Для одержання диплому фельдшера необхідно буде провчитись півтора року, а лікаря — чотири.

Нарешті офіційна медицина повернулась обличчям до народної: МОЗ УРСР видано наказ № 83 «Про порядок вивчення та впровадження в практику народних нетрадиційних методів профілактики, діагностики й лікування». Відповідальність за виконання цього наказу міністр охорони здоров'я нашої республіки Юрій Спіженко взяв на себе.

І наостанок інформація для шукачів легкого шляху подолання власних хвороб, які відвідують численні сеанси чаклунів, відьом та інших «нетрадиційників». Представниця київської групи контактерів, про яку згадувалось вище, наголосила на тому, що колективні сеанси є розсадником хвороб, бо користь людині може принести лише індивідуальний підхід.

Катерина ВОРОНЕНКО.

ДНІ СКОРБО...
ДНІ РОЗБР...

На жаль, червневі дні скорботи стали на Львівщині значною мірою днями розбрату. Далися взнаки різні тлумачення вибуху в Ясенові, де, як ми вже повідомляли, підірвано пам'ятник жертвам другої світової війни. Бо в кривавій битві зійшлися діти одного народу: воїни Радянської Армії та бійці дивізії СС «Галичина» — українці, більшість з яких далебі не з доброї волі поповнила лави ворожої армії.

Відколи впала Берлінська стіна, німецький та радянські народи прийшли не тільки до політичного діалогу, а й до взаєморозуміння на рівні Христового милосердя. Зародилася ідея створити пам'ятник усім солдатам — жертвам другої світової війни, незалежно від того, на якому фронті вони воювали.

Пригадую благодійний вечір депутата Верховної Ради України академіка І. Юхновського, ініціатора спорудження такого пам'ятника. Тоді ж були зібрані перші внески краян у фонд майбутнього спорудження монумента. Однак не так сталося, як гадалося. Студентське «Братство» перехопило ініціативу у Рад різних рівнів — від сільських до обласних (що не робить їм честі) й стало ініціатором спорудження пам'ятного знака.

Передісторію цього факту варто нагадати, бо в ній криються витоки трагічного фіналу. Згаданому вибуху на горі Жбир передував вибух політичних пристрастей. А там, де вони вирують, важко

буває розп...
напівправду...
Здавало...
правда: міс...
«благослов...
м'яті фаши...
представни...
Дрогобицьк...
М. Глубіш,...
го відкритт...
ликав до н...
було. І все...
чення факт...
Бо керівни...
обласної Р...
редило под...
спорудженн...
знака, й ді...
ж самокрит...
промах, за...
практику...
від провока...
М. Глубіша...
ратура з п...
ликів пору...
справу.

Поки не ...
них злочин...
терористичн...
лися остан...
Львівщині....
взаємні зви...
і правих.

Однак Л...
Рада зверну...
заявою: «В...
— не прос...
му. Вони ...
тенденції в...
тичної ситу...
останній ча...
тежується...
з вибухами,...
спробі ві...
ного перево...
цього року...

Звертаєм...
тичної гром...
щини із за...
рішучий пр...

Пригоди через примхи погоди

КАЗАВ «ГОП», А ВИЙШЛО «SOS»

Ніщо не віщувало біди. Та все ж передобідня злива зуміла внести корективи у розмірене життя міста. В багатьох місцях припинив роботу міський електротранспорт, і люди ховалися у випадкових пристанищах. Особливо нетерпеливі підкочували штани і кидалися «вплав».

Та, здається, найкумедніша пригода сталася недалеко від станції метро «Дзержинська». Поштовий пікапчик, набравши швидкості від Московської площі, вимчав на круг і, мабуть, його водій думкою вже був на Червоноармійській вулиці. Саме тоді й сталося...

Машина на повній швидкості почала занурюватися у дощовий потік, що збігав до найнижчої точки дороги, вирував на одному місці, бо на шляху виникла перешкода. Минули лічені хвилини, і кабіна зовсім сховалася під водою. Тож водієві нічого не залишалося, як, скинувши штани, залізти на кузов автомобіля і подавати звідти сигнали «SOS».

Ці його намагання таки досягли мети, бо незабаром прибув підйомний кран, і водій, пірнувши в купіль, приладнав трос.

На цьому його пригода скінчилася. А нам залишається додати, що причиною цього «потопу» був не лише Господь Бог, але й наші будівельники, які закидали землею стічні канави.

Сергій ЛАВРЕНЮК.
Київ.

ДОЩ ГУЛЯЄ, ЯК ГЕТЬМАН

Молодий київський поет написав отаке: «Третій стан — вдрабадан, дощ гуляє, як гетьма́н».

Гарно написав.

А тим часом темпераментні літні дощі по селах знічев'я хуліганять на сінокосах. І мокрі дядьки на мокрому сіні лають їх останніми словами. Дядькам не до віршів.

Але варто тим дядькам і тим дощам зустрітися десь у місті — картина міняється. Вже не сваряться, навіть припрошують: «Іди-іди, дощику!».

З якої б то причини!

Фото ТАРС.

ПІДМОЧИЛО РАЙЦЕНТР

Після раптової червневої зливи в Чечельнику підтоплено близько 300 будинків, що розташовані біля притоку річки Савранки. Частково залило склади хлібоприймального підприємства (підмочено близько тисячі тонн зерна), територію райагропостачу, лісового складу районного споживчого товариства, цегельний завод. Постраждало близько шести кілометрів під'їзних шляхів, залізниця, автотраса.

Для ліквідації наслідків лиха створено комісію, евакуйовано шість сімей. Жертв та руйнувань немає.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

Под...

ДОЧЕКАЛИСЬ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Як повідомила миколаївська газета «Родной причал», посилаючись на статистичні дані, із сільської місцевості у міста області щодня приїздить працювати не менше 5 тисяч чоловік. Це майже стільки, скільки не вистачає для проведення сільськогосподарських робіт у господарствах агропромислового комплексу.

Нерідко люди дістаються до прохідної великих і малих підприємств, долаючи значні відстані. Охоче шукають роботу «на стороні» ті, хто мешкає поблизу Південно-Української АЕС.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото Михайла САЧКА.

Факт і коментар

ПІДКОП БУВ, АЛЕ...

У газеті «Правда» і по Центральному телебаченню промайнула інформація, що з тюрми до Херсонського телецентру в'язні зробили підкоп.

Інформація, взята з перших рук, спростовує деякі вигадки. Псевдооперативність у подібних випадках, без попереднього розслідування, не на користь справі.

— У принципі, підкоп був, — повідомив полковник внутрішньої служби О. Юрчук. — Але зроблено його не з тюрми, а з колонії. А точніше — з лікарні для засуджених. Ніякого тунелю ніхто не прокладав. Він прокладений ще за часів Катерини II. Тут були вентиляційні отвори до порохових складів, щоб підтримувати належну температуру.

Втікачі перепиляли решітку і проникли у приміщення, а потім через отвір у стіні — до вентиляційного проходу. Працівники телецентру вчасно забили на сполох.

Причому самих втікачів не встановлено і факт втечі не доведений. Є тільки спроба організувати її і ті, кого підозрюють у цьому зловмисному ділі. Це, зокрема, небезпечний рецидивіст Юрій П., одяг якого знайдено у вентиляції.

Як повідомив начальник колонії по режиму та оперативній роботі М. Онищенко, нехлюйство і безпечність з боку контролерів, оперативників заперечувати безглуздо. Особливо послаблювався контроль у день, коли хворі займаються трудотерапією. Один із старших контролерів, за його словами, уже подав рапорт про відставку. Іншим працівникам стягнення забезпечене.

Володимир ГЛИГАЧ,
журналіст.
Херсон.

Спорт

...МУСИМО ЛЮБИТИСЯ ТА ЄДНАТ...

До програми свята 80-річчя спортового товариства «Україна» входив і матч футболістів ветеранів івано-франківського «Прикарпаття» і збірної Української спортової Централі Америки та Канади (УСЦАК) «Олдбої». І вирішили її провести в глибинці, у місті Надвірна.

У затишному ресторанчику, збудованому в гуцульському стилі, смачно пообідали. І в чудовому настрої поїхали на стадіон у Надвірній: А там зібралася сила-силенна народу, який стоячи вітав гостей з-за океану. Маленькі гуцулята, наче яскраві пташечки, вручили землякам з діаспори квіти і сувеніри. Було, зрозуміло, й урочисте відкриття матчу, звучав гімн «Ще не вмерла Україна», який всі співали величаво і зворушено. А потім почалася гра.

У складі івано-франківців виступало чимало знаменитостей: Мирослав Думанський, воротар Тарас Белей, який встиг колись пограти і за рідний клуб, і за московський «Спартак», слухач Вищої школи тренерів Петро Кушлик, Ігор Дирів (кілька сезонів провів у київському «Динамо»), гарний у минулому форвард, а нині другий тренер «Прикарпаття» Михайло Гнатишин, і в 44 роки не втратив блискавичної швидкості, не збив приціл (він провів гол).

Гості змушені були ввести до свого складу...
бо не вистач...
вірнянці поба...
ротаря Гаври...
зом із колег...
річчя тому ...
пат» путівку...
Грав за гос...
рядків.

Перемогла ...
— 4:3. У ні...
Славко Дич...
Дмитрів, Габ...

Наступного...
нується пров...
Олімпіади Ук...

Віктор Б...
спеціальн...
дент «Го...
Надвірна ...
Івано-Фра...

ГОЛОС України

...СВОЇ ДУШІ

...но мати медич... ...не нижчу за ... або ж працю... лікарем. Лише ...випадках МОЗ ...давати посвід... ...во лікувати лю... ...посвідчення не ... Як же допома...

...о асоціацією ...дицини створю... ...ьні школи, де ...олодіють різно... ...етодиками ді... ...лікування зах... ... не мають від... ...дичної освіти, ...тримати. Для ...пломи фельд... ...но буде пров... ... року, а лі... ...і. ...ційн... медици... ...сь обличчям до ...ОЗ УРСР вида...

но наказ № 83 «Про порядок вивчення та впровадження в практику народних нетрадиційних методів профілактики, діагностики й лікування». Відповідальність за виконання цього наказу міністр охорони здоров'я нашої республіки Юрій Спіженко взяв на себе.

І наостанок інформація для шукачів легкого шляху подолання власних хвороб, які відвідують численні сеанси чаклунів, відьом та інших «нетрадиційників». Представниця київської групи контактерів, про яку згадувалось вище, наголосила на тому, що колективні сеанси є розсадником хвороб, бо користь людині може принести лише індивідуальний підхід.

Катерина ВОРОНЕНКО.

...годи

...івський поет написав отаке: «Третій стан — вдра... ...пяє, як гетьмáн».
...в.
... тем... ...ментні літні дощі по селах знічев'я хуліга... ...осах. І мокрі дядьки на мокрому сіні лають їх ...ами. Дядькам не до віршів.
...тим дядькам і тим дощам зустрітися десь у місті ...іняється. Вже не сваряться, навіть припрошують: ...ку!»
...причини!

Фото ТАРС.

...О РАЙЦЕНТР

...торію райагро... ...го складу ра... ...кивчого товари... ...ний завод. По... ...ідзвісно шести ... ...під'їзних шля... ..., автотраса. ...дації наслідків

лиха створено комісію, евакуйовано шість сімей. Жертв та руйнувань немає.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

ДНІ СКОРБОТИ, ДНІ РОЗБРАТУ

На жаль, червневі дні скорботи стали на Львівщині значною мірою днями розбрату. Далися взнаки різні тлумачення вибуху в Ясенові, де, як ми вже повідомляли, підірвано пам'ятник жертвам другої світової війни. Бо в кривавій битві зійшлися діти одного народу: воїни Радянської Армії та бійці дивізії СС «Галичина» — українці, більшість з яких далебі не з доброї волі поповнила лави ворожої армії.

Відколи впала Берлінська стіна, німецький та радянські народи прийшли не тільки до політичного діалогу, а й до взаєморозуміння на рівні Христового милосердя. Зародилася ідея створити пам'ятник усім солдатам — жертвам другої світової війни, незалежно від того, на якому фронті вони воювали.

Пригадую благодійний вечір депутата Верховної Ради України академіка І. Юхновського, ініціатора спорудження такого пам'ятника. Тоді ж були зібрані перші внески краян у фонд майбутнього спорудження монумента. Однак не так сталося, як гадалося. Студентське «Братство» перехопило ініціативу у Рад різних рівнів — від сільських до обласних (що не робить їм честі) й стало ініціатором спорудження пам'ятного знака.

Передісторію цього факту варто нагадати, бо в ній криються витоки трагічного фіналу. Згаданому вибуху на горі Жбир передував вибух політичних пристрастей. А там, де вони вирують, важко буває розпізнати правду й напівправду.

Здавалося, це чистісінька правда: місцеві органи влади «благословили» увічнення пам'яті фашистів. А один з представників влади, голова Дрогобицької міськради М. Глубіш, під час урочистого відкриття пам'ятника закликав до насильства. Все це було. І все ж подібне тлумачення фактів є напівправдою. Бо керівництво Львівської обласної Ради хоч і не випередило подій, пов'язаних із спорудженням пам'ятного знака, й діяло навздогін, усе ж самокритично визнало свій промах, засудило подібну практику й відмежувалося від провокаційного виступу М. Глубіша. Обласна прокуратура з приводу його закликів порушила кримінальну справу.

Поки не знайдено конкретних злочинців, причетних до терористичних актів, що сталися останнім часом на Львівщині. Неминучими є взаємні звинувачення лівих і правих.

Однак Львівська обласна Рада звернулася до краян із заявою: «Вибухи у Ясенові — не просто акти вандалізму. Вони є ознакою певної тенденції в розвитку політичної ситуації в Галичині в останній час. Виразно простежується зловісна аналогія з вибухами, що передували спробі військово-компартійного перевороту 13 січня цього року у Вільнюсі...

Звертаємося до демократичної громадськості Львівщини із закликом висловити рішучий протест проти чергового злочинного акту, зберігаючи витримку і почуття відповідальності. Не дайте спровокувати себе на вчинки, котрі будуть використані реакцією для ескалації політичної напруги в області».

Бюро Львівського обкому Компартії України ухвалило заяву: «Ми категорично відкидаємо спроби перекласти відповідальність на комуністів. У той же час ми з усією відповідальністю констатуємо: те, що трапилося в Ясенові, є наслідком грубого нехтування законами, що останнім часом набрало широкого розмаху в нашій області, результатом протистояння і амбіційності новоутворених політичних організацій, які, на жаль, забувають про найголовніше — і у великому, і в малому керуватися правдою історії, логікою життя, думати про інтереси кожної людини, її мир і спокій».

Поки що відкритим залишається головне питання: хто там крокує правою? Або ж, перефразовуючи Маяковського: хто там крокує лівою? Може, навіть змикання інтересів украй деструктивних сил обох флангів?

Думка власкора

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».
Львів.

Уточнюємо

БОЙКО ТРИМАЄТЬСЯ СТІЙКО

Такі вже ми є. Досить зникнути з нашого життя тому, до чого звикли, відразу хвилювання: що трапилося? Сталося так і з постійним ведучим телепрограми «Гарт», народним депутатом УРСР Вадимом Бойком. Варто йому було не з'явитися в кількох передачах, як почалося: УТ захворіло «синдромом «Взгляда», де Бойко?

Відповідаємо: у Верховній Раді. Більше того:

— Четвертого липня в ефір виходить «Гарт» з моєю участю, — говорить В. Бойко. — Передбачається, що в передачі буде цікавий сюжет — інтерв'ю з колишнім першим секретарем Львівського обкому партії Яковом Погребняком, в якому він розповість про своє життя і діяльність на партійному терені. Потім буде матеріал із Польщі, де відбулася конференція «Прагнення українців до державності у XX сторіччі».

— А з'являтися в ефірі вам заважає робота в парламенті?

— Я б так не говорив. Робота в парламенті буває різною. Крім того, я не тільки не залишаю журналістики, а навпаки. Я — перш за все журналіст і не забуваю про це ні на хвилину.

Володимир СКАНЯ.

Поправка

У «Голосі України» за 29 червня 1991 року (№ 125) в інтерв'ю голови Комісії у справах молоді Верховної Ради УРСР А. Матвієнка спеціальному кореспонденту газети К. Паришкурі з вини останнього сталася помилка: замість ДМСЛ треба читати ДСМЛ. Просимо вибачення читачів.

Відділ інформації «Г. У.».

ПОГОДА

2—3 липня на території України очікується жарка погода. Температура вдень 24—29, місцями 30—32 градуси, в південних та східних областях 32—36 градусів. Сьогодні в західних областях 18—23 градуси. Вночі на більшій частині території республіки 18—19, у південних областях — 16—22 градуси. Переважно без опадів. Лише сьогодні вдень у південно-західних областях пройдуть короткочасні дощі з грозами. Вітер змінних напрямків, 3—7 метрів на секунду.

На Київщині сьогодні вдень без опадів, вітер змінних напрямків, 3—7 метрів за секунду. Температура — 24—29, місцями 30—32 градуси.

Подробиці

ДОЧЕКАЛИСЬ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Як повідомила миколаївська газета «Родной причал», посилаючись на статистичні дані, із сільської місцевості у міста області щодня приїздить працювати не менше 5 тисяч чоловік. Це майже стільки, скільки не вистачає для проведення сільськогосподарських робіт у господарствах агропромислового комплексу.

Нерідко люди дістаються до прохідної великих і малих підприємств, долаючи значні відстані. Охоче шукають роботу «на стороні» ті, хто мешкає поблизу Південно-Української АЕС.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото Михайла САЧКА.

Спорт

...МУСИМО ЛЮБИТИСЯ ТА ЄДНАТИСЯ

До програми свята 80-річчя спортового товариства «Україна» входив і матч футболістів ветеранів івано-франківського «Прикарпаття» і збірної Української спортової Централі Америки та Канади (УСЦАК) «Олдбої». І вирішили її провести в глибинці, у місті Надвірна.

У затишному ресторанчику, збудованому в гуцульському стилі, смачно пообідали. І в чудовому настрої поїхали на стадіон у Надвірній: А там зібралася сила-силенна народу, який стоячи вітав гостей з-за океану. Маленькі гуцулята, наче яскраві пташечки, вручили землякам з діаспори квіти і сувеніри. Було, зрозуміло, й урочисте відкриття матчу, звучав гімн «Ще не вмерла Україна», який всі співали величаво і зворушено. А потім почалася гра.

У складі івано-франківців виступало чимало знаменитостей: Мирослав Думанський, воротар Тарас Белей, який встиг колись пограти і за рідний клуб, і за московський «Спартак», слухач Вищої школи тренерів Петро Кушлик, Ігор Дирів (кілька сезонів провів у київському «Динамо»), гарний у минулому форвард, а нині другий тренер «Прикарпаття» Михайло Гнатишин, і в 44 роки не втратив блискавичної швидкості, не збив приціл (він провів гол).

Гості змушені були ввести до свого складу кількох львів'ян, бо не вистачало гравців. Надвірнянці побачили чудового воротаря Гаврила Вайду, який разом із колегами два десятиріччя тому здобув для «Карпат» путівку до вищої ліги. Грав за гостей і автор цих рядків.

Перемогла команда УСЦАК — 4:3. У ній добре зіграли Славко Дичківський, Богдан Дмитрів, Габор Вайда.

Наступного року в Києві планується проведення Всесвітньої Олімпіади Українців.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Надвірна
Івано-Франківської області.

* * *

Чемпіонат СРСР. Вища ліга, 17 тур. «Локомотив» — «Памір» — 2:0, «Торпедо» — «Пахтакор» — 1:0.

Перша ліга, 18 тур. «Буковина» — «Текстильник» — 1:1, «Нафтовик» — «Таврія» — 2:0.

Друга ліга, західна зона, 18 тур. «Кяпаз» — «Зоря» (Луганськ) — 3:1, «Галичина» — «Динамо» — 1:0, «Карпати» — «Хімік» — 2:1, «Нива» (Вінниця) — «Волинь» — 1:0, «Торпедо» (Запоріжжя) — «Нива» (Тернопіль) — 0:2, СКА (Одеса) — «Ворскла» — 1:0, «Суднобудівник» — «Кремінь» — 2:2.

Чемпіонат світу, юніори. Португалія. 1—2 місця. Португалія — Бразилія — 0:0 (пенальті — 4:2), 3—4 місця. СРСР — Австралія — 6:5 (основний час — 1:1, пенальті — 5:4).

...ІЕ...

...г якого знайде... ...ії. ...омив начальник ...ежиму та опера... ... М. Онищенко, ... безпечність з ...дерів, оперативчувати безглуз... ... послаблювався ...ень, коли хворі ... трудотерапію. ...рших контроле... ...словами, уже ... про відставку. ...вникам стягнен...

...ир ГЛИГАЧ,
журналіст.

Черговий по випуску новин Костянтин ПАРИШКУРА. Тел. 446-61-13.

СОЮЗНИЙ ДОГОВІР. ЯКИМ ЙОМУ БУТИ?

(Продовження. Початок на 3-й стор.).

…альних підходах проект Союзного договору не суперечить Декларації про державний суверенітет України.

Хоча є й положення, які слід було би змінити і привести у відповідність з Декларацією. Наприклад, стаття 6, де йдеться про сфери спільного відання Союзу і республік.

Водночас можна було б погодитися, сфери спільної діяльності треба мати у галузі паливно-енергетичних ресурсів, керівництві енергетичною системою країни, залізничним, повітряним і морським транспортом тощо. Договором варто було б чітко визначити й систему утворення та використання союзного бюджету. Прийнятнішою може бути національна система. Слід доручити комісіям з участю Кабінету міністрів грунтовно проаналізувати політичні, економічні наслідки підписання або непідписання такого договору.

Думаю, що маючи протокол доповнень до проекту Союзного договору, треба створити повноважну комісію для його доопрацювання разом з іншими республіками.

Георгій ХОДОРОВСЬКИЙ,
Ленінський виборчий округ № 430:

— Ми протягом року зволікали, не хотіли чесно, відверто, в деталях, скрупульозно обговорити питання нашого ставлення до Союзу. І тому ми не маємо права когось звинувачувати. Мене дивують, однак, дві речі. Поперше, те, що є сфера спільних повноважень Союзу і держав-учасниць, але немає сфери повноважень держави — учасниці Договору. Як це можна розуміти?

По-друге, Договором передбачено, що ми маємо сплачувати податки, а центр розподілятиме кошти в залежності від соціально-економічного розвитку тієї чи іншої республіки. Це, принаймні, дивує.

Хочу висловити таку пропозицію. Не вводити до складу групи, що братиме участь у підписанні Договору, депутатів з крайніми поглядами на проект.

Станіслав ГУРЕНКО,
Іванківський виборчий округ № 219:

— Щодо питання, яке ми сьогодні обговорюємо, воно стоїть так. Як забезпечує проект Союзного договору утвердження справжньої самостійності республіки і чи відповідає він положенням Декларації про державний суверенітет України?

Неупереджений аналіз, на нашу думку, дає підстави в цілому ствердно відповісти на ці запитання. Адже фактом є те, що весь зміст проекту Договору пройнятий основоположною ідеєю: Союз утворюють суверенні держави, які зберігають за собою право на самостійне вирішення всіх питань свого розвитку, які володіють усією повнотою політичної влади, самостійно визначають свій національно-державний і адміністративно-територіальний устрій, систему органів влади і управління.

Одночасно вони є повноправними членами світового співтовариства. Про структуру союзних органів влади і управління, обмеження їх повноважень виключно питаннями, які учасники Договору, підкреслюю, добровільно передадуть у відання Союзу. А також про право суверенних держав не лише опротестовувати, а й зупиняти дію союзних законів, які порушують Союзний договір, суперечать, підкреслюю, Конституції та законам республіки, прийнятим у межах їх повноважень. Підтримуючи в цілому відповідні положення проекту, вважав би за необхідне сказати про необхідність доповнити їх посиланнями на те, що територія суверенної держави — учасника Союзу може бути використана союзними органами виключно за згодою цієї республіки, а також про неприпустимість створення будь-яких органів влади і управління Союзом, не передбачених Договором.

Приваблива, звичайно, ідея обмежити визнанням у Договорі лише сфери відання Союзу, зазначивши, що всі інші повноваження належать суверенним державам, членам Союзу. Але скажіть, будь ласка, як бути, наприклад, із створенням умов для формування і функціонування загальносоюзного ринку? Як бути з питанням про політику і баланси в галузі паливноенергетичних ресурсів? Як бути з управлінням енергетичною системою України, а також магістральним газо-, нафтопроводами, загальносоюзними залізничним, повітряним і морським транспортом. Урешті, як вирішити питання координації дій в галузі управління водним господарством? А також іншими, яких багато в нашій союзній країні, чия економіка за багато років склалася і розвивається, як єдиний народногосподарський комплекс, де все переплелося і пов'язано тисячами ниток? Чи можна це все розрізати по живому? Хіба можна віднести зазначені повноваження тільки до відання республік, або тільки до відання Союзу? Тому обійтися зараз без вивчення сфер спільного відання Союзу і республік, на наш погляд, неможливо.

Інша річ, що деякі питання слід уточнити. Так, було б доцільно в наших пропозиціях до проекту, мабуть, зазначити, що для підтримання порядку в республіці Українська РСР створює республіканські внутрішні війська.

Ми, комуністи, залишаємося вірними Союзу радянських народів, розбудовою суверенної України будемо зміцнювати Союз, братню дружбу народів — наш величезний здобуток.

Леон ГОРОХІВСЬКИЙ,
Бережанський виборчий округ № 356:

— Яку мету переслідує Союзний договір? Підвищення життєвого рівня українського народу, чи збереження імперії? Якщо врахувати сьогоднішню ситуацію, то економіка перебуває у катастрофічному стані, і до цього якраз призвела централізація влади у Москві, тоталітаризм. Вихід з цієї ситуації єдиний — побудова незалежної держави. Якщо врахувати, що кожного року більш як 120 мільярдів карбованців перераховується на створення союзної власності, то це і є аргументом того, що Україна є колонією. Вся економіка України побудована на імперських принципах, а не на принципах доцільності. Єдина мета підписання Союзного договору є збереження імперії. І можна з певністю сказати, що підписати цей Договір хочуть у Верховній Раді члени КПРС, які займають відповідальні посади, і великодержавники-шовіністи.

Ярослав ДМИТРИШИН,
Луцький виборчий округ № 40:

— Суверенітет виникає одночасно з державою. Він є необхідною політичною, юридичною ознакою держави. А що має віддати Україна у відання союзного центру із своїх атрибутів суверенності?

За союзним центром — питання оборони, оголошення війни, укладення миру, керівництво всіма Збройними Силами, єдиний порядок призову, організація керівництва розробкою, виготовленням зброї, військової техніки. Це весь військово-промисловий комплекс, що нині є і, безперечно, зростатиме. Він не підконтрольний Україні, але знищує нашу землю, воду, ліси, поїдає матеріальні ресурси — нафту, газ, метал.

За союзним центром — вся зовнішня політика, зовнішньоекономічна діяльність, фінанси, кредити, золотий, алмазний, валютний фонди в Москві. Це повна економічна залежність України від центру.

Таким чином, має бути створена наддержава СРСР над суверенною державою Україною. Конституція СРСР повинна була б стати над Конституцією України, закони СРСР в межах цих велетенських повноважень будуть над законами України. Верховна Рада СРСР над Верховною Радою України. Кабінет міністрів над Кабінетом міністрів України, і нарешті Президент СРСР над Президентом України.

Ось який пропонується нам Союз. А Україні в ньому гарантована участь суверенної колонії.

Лесь ТАНЮК,
Ватутінський виборчий округ № 3:

— Проаналізувавши Новогарьовський проект Союзної угоди, Комісія з питань культури одностайно дійшла висновку, що він значно консервативніший за всі попередні варіанти.

Відповідно до тексту угоди, її учасниками можуть бути лише суверенні держави, тому існуючий Союз не може бути суб'єктом угоди, тобто вона має реалізовуватись за принципом 9 плюс 0, а не 9 плюс 1. Я не знаю суверенної республіки, в межах Кремля і Садового Кільця.

Нічого не сказано про можливість відміни республікою Указів Президента СРСР, які порушують її суверенітет і завдають збитків її народові, відповідальність центру за це не передбачено. Так само, цитую: «Кабинет министров несет ответственность перед Верховным Советом СССР». Така сама сумнівна політична гра. Діяльність Кабінету розгортається на території суверенних держав, а тому він мав би нести відповідальність перед їхніми Верховними Радами, оскільки це стало б юридичним нонсенсом. З цього випливає, що Кабінет міністрів зовсім не потрібний, його функції можуть зводитись до координаційних.

Проект передбачає єдину судову систему і єдиний прокурорський нагляд, єдину фінансову систему. Отже, здрастуйте, наші старі українські залатані штани з 70-ма дірками, прощай відродження, прощай культура! Культура знову поділиться на старі «культ» і «ура».

Висновок комісії такий. Представлений проект Договору навіть при попередньому аналізі вимагає ретельної перевірки, ми підтримуємо те рішення, яке мала Президія, що проект треба відкласти до осені.

Анатолій ЧЕПУРНИЙ,
Куп'янський виборчий округ № 380:

— Вера людей в счастье, в принципе, безгранична. Особенно, если это счастье обещанное, и вот-вот его можно ухватить за хвост. Ради счастья была революция и гражданская война, которая пролила море крови. Мы верили, что счастье придет.

Почему же все обещали, а сегодня мы, даже включая Ленина, гениального человека, обливаем это все грязью?

Так вот: мы сегодня должны поступить, мне кажется, так, чтобы нас потом, когда мы отсюда уйдем, народ не облил грязью. Поэтому Договор мы должны подписать с чистой совестью, с уверенностью, что он принесет счастье, благополучие, мир народу Украины. Мы должны так подписать. Имеем ли мы право сегодня голосовать за предложенный проект Договора? Мы уверены, что после подписания станет лучше жить украинский народ? Я лично не уверен.

Анатолій МАТВІЄНКО,
Бершадський виборчий округ № 30:

— Політична корида нас занадто захопила і відірвала від необхідності глибокого аналізу і зважених рішень. Все це схиляє до переконання у тому, що ведеться велика і не зовсім чесна політична гра на всіх рівнях, починаючи з самого верхнього, ім'я якому «+1». Даруйте, але до сьогоднішнього дня наші зусилля щодо визначення майбутнього України більше базуються на інтуїції, ніж на аргументах.

Немає можливості знати реальні наслідки нашого кроку в той чи інший бік. Симпатії чи антипатії до Союзу визначаються минулим або сьогоднішнім днем. Визначальними, на наш погляд, повинні бути гарантії перспективи. Такі гарантії сьогодні ніхто не проголошує.

Щодо строків підписання Договору. Кожен день зволікання, на нашу думку, посилює економічний занепад і політичну стагнацію. Тому ми змушені якнайшвидше відважитись на рішучий, але ще раз підкреслюю, глибоко поміркований крок.

Наша комісія пропонує доручити Кабінету міністрів підготувати принаймні три моделі можливого розвитку України.

Перша на випадок фактичного виходу України з економічної, політичної, державної системи Союзу РСР.

Друга з точки зору подальшого стихійного розпаду усіх зв'язків в Радянському Союзі.

Третя про можливі оптимальні варіанти розвитку України, в основі якого лежить реалізація інтересів народу України в умовах нового Союзу.

І ще одне. Строки підписання залежать не лише від України. Теоретично не виключена можливість, що вісім республік укладуть Договір без нашої участі і ми будемо змушені або приєднуватись до вже укладеної угоди, або йти якимось іншим шляхом, на який ми не отримали згоди громадян України. А тому ми вважаємо за доцільне, окрім всього сказаного, звернутися і до інших республік, щоб зважити на наші пропозиції щодо термінів підписання і підготовчої роботи над Союзним договором.

Маркіян ЧУЧУК,
Центральний виборчий округ № 197:

— Давайте проаналізуємо, чи буде Україна державою в разі підписання сьогоднішнього варіанту Союзного договору?

По-перше, федерація і суверенітет її суб'єктів, так само, як суверенна держава у складі іншої суверенної держави, речі несумісні. Або федерація, або суверенітет. Для маскування міфа про незалежність республік у складі СРСР спочатку винайшли термін «соціалістична федерація», тобто якесь небувале в історії людства утворення, яке буцімто забезпечує суверенітет суб'єктів федерації. На ділі це утворення виявилося унітарною державою, «государством Российским», інтереси якого захищають московські генерали, так, як деякі депутати від України.

У теперішньому проекті Договору хитромудрі вчені видумали інший варіант колеса. Суб'єкти федерації, мовляв, незалежні, але частину своїх суверенних прав добровільно і з піснею делегують центру.

Тобто мова йде знову ж про класичну федерацію.

Щодо розмежування повноважень між центром і республіками. Оголосивши себе шістнадцятою республікою, союзні органи влади внесли остаточну ясність в питання, де знаходиться метрополія, яка довгі роки гнітила союзні республіки.

На мій погляд, головна хиба нашого підходу до розгляду Договору полягає в намаганні виробити уніфікований, універсальний варіант для всіх республік. Об'єктивна реальність свідчить, що це неможливо. Якщо таджики чи узбеки хочуть, щоб по їхніх кишлаках ходили союзні збирачі податків і витрушували з кишень халатів останні мідяки, це їхня справа. Ми ж повинні домогтися реального суверенітету України, а відносини з іншими державами будувати на основі конкретних дво-, чи багатосторонніх угод.

Тому пропоную: проект Союзного відхилити. До прийняття Конституції України і досягнення реальної незалежності утриматися від втягнення республік в будь-які блоки, союзи.

Визнати Союзний договір 1922 року таким, що втратив силу для Української РСР, таким, що суперечить Декларації про державний суверенітет і законодавству України.

Василь ДУРДИНЕЦЬ,
Бобринецький виборчий округ № 230:

— У Комісії з питань оборони і державної безпеки обговорили проект Союзного договору, депутати внесли конкретні пропозиції.

Залишаючи за Союзом принципи повноважень у сфері оборони, безпосереднє управління збройними силами, можна було б записати про право суверенних держав на власні військові формування, зокрема, внутрішні війська, як це і визначено у нашій Декларації. А Союз суверенних держав, об'єднавши свої зусилля, спроможний протидіяти будь-якій зовнішній воєнній небезпеці відповідно до військової доктрини розумної оборони достатності.

Аналогічна проблема і в об'єднанні зусиль при виробленні проблем державної безпеки, боротьби з організованою злочинністю, міжнародним тероризмом, наркомафією. У цих сферах союзні органи виступатимуть координаторами.

Щодо визначення єдиного порядку призову і проходження військової служби, то керуючись Декларацією і постановою Верховної Ради Української РСР, де мова йде про добровільний принцип служби за межами України, треба записати: «за погод-

(Закінчення на 7 стор.).

СОЮЗНИЙ ДОГОВІР. ЯКИМ ЙОМУ БУТИ?

(Закінчення. Початок на 3-й, 6-й стор.).

женням з суверенними державами».

Дуже важливо записати в Договорі і гарантування соціальної та правової захищеності військовослужбовців й членів їх сімей, в якій би республіці вони не проходили військову службу. Ми готуємо спеціальний проект закону з цього питання.

Україна вже має відповідні державні та урядові структури — постійну Комісію з питань оборони і державної безпеки, державного міністра з питань оборони, національної безпеки, надзвичайних ситуацій, Державний комітет Української РСР з військових справ. Ми готові внести пропозиції щодо Ради оборони України і Ради національної безпеки, які діятимуть при Президентові УРСР.

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, Долинський виборчий округ № 200:

— На мій погляд, для прийняття остаточних рішень потрібно: по-перше, наукова, юридична, історична, економічна експертизи цього проекту, на предмет його відповідності до Декларації про державний суверенітет України з урахуванням можливих наслідків в усіх аспектах. Для цієї роботи слід залучити наукові сили України.

По-друге, всенародне обговорення проекту.

По-третє, обговорити проект в комісіях Верховної Ради з участю наукових консультантів. Лише після цього на наступній сесії восени ми мали б змогу приступити до остаточного вирішення питання.

Демократична партія України, її фракція у Верховній Раді, від імені якої я виступаю, вважає, що проект Договору передбачає створення не Союзу суверенних держав, а Союзної держави.

Якщо ми погодимося на такий Договір, проект якого ми розглядаємо, я думаю, що не потрібно ні нашої Верховної Ради, ні наших законів, та й нам з вами тут немає чого робити. Це означало б, що немає ніякої суверенної України, а є провінція, яка для замилювання очей називається республікою, та ще й суверенною. А живе в провінції, як відомо, населення, а не народ.

Анатолій КАСЬЯНЕНКО, Дніпровський виборчий округ № 393:

— На думку депутатів від Херсонської області, проект має ряд принципових недоліків. У ньому, наприклад, випадково чи навмисне упущено положення про успадкування майбутнім Союзом зобов'язань нинішньої держави щодо її громадян і республік. А це означає, що після підписання Договору Україна може втратити права на свою частку в золотому запасі, алмазному і валютних фондах.

Необхідно також передбачити порядок виконання зобов'язань міжнародних договорів і відповідальність за їх виконання всіма членами СРСР, в тому числі й тими, які не ввійдуть до Союзу.

Не передбачено також відповідальності держав — членів Союзу за невиконання зобов'язань. А це означає, що при виконанні будь-якої союзної програми і неправомірних діях однієї з республік матеріальні збитки, завдані Україні, будуть компенсовані не нам, а союзним органам.

Переконаний також, що в самому тексті Договору слід не тільки декларувати права вільного виходу з Союзу, а й передбачити конкретні механізми його здійснення. Отже, документ слід доопрацювати й створити повноважну делегацію України для підписання Договору.

Володимир ФІЛЕНКО, Зміївський виборчий округ № 387:

— На перший погляд, коли починаємо читати цей Договір, все в ньому демократично. Приміром, про вільний вихід з Союзу держав, які утворюють його. А от чи можна вийти з Союзу не оновленого або почекати зі вступом до нього? З'ясовується, ні. Бо відносини СРСР і республік, що входять до його складу, але не підписали Договір, регулюються на основі чинного законодавства Союзу — взаємних угод і зобов'язань... Цікава ситуація — Союз оновлений, але діє законодавство старого. А республіка, яка не бажає входити до нього, нагадує арештанта, якого випустили з карцеру, але знову ж загнали до камери, звідки він має можливість через грати подивитись на бажану волю. Ось до яких «свобод» ми прийшли.

Стосовно ж запропонованого нам Договору, то його можна розглядати як один з альтернативних проектів, оскільки ніяких офіційних повноважень щодо роботи над ним ми нікому не надавали. Розглядати ж його — лише після прийняття нової Конституції нашої республіки

Володимир ГРИНЬОВ, Індустріальний виборчий округ № 369:

— Ми повинні сьогодні дуже прискіпливо проаналізувати ситуацію в цьому трикутнику: Декларація — опитування — референдум і Союзний договір. Пам'ятати також, що в нас не тільки референдум був проведений, а й опитування, розуміти різницю між ними. Тому я активний прихильник постанови, підготовленої Президією Верховної Ради УРСР.

Сьогодні згідно із запропонованим нам проектом Договору ми будуємо державу-матрьошку. Тобто суверенітет в суверенітеті. Але що ця держава зможе міцно стояти — у мене впевненості немає. Тому при вирішенні даного питання треба спішити не поспішаючи.

Ті, хто уважно вивчав Договір 1922 року й може порівняти його з проектом сьогоднішнього, не міг не помітити, що останнім передбачено більш жорстку федерацію, ніж це було майже 70 років тому. Щоб зрозуміти причини цього, необхідно усвідомити один психологічний нюанс. А саме: поява Союзу дійсно суверенних держав означає крах центральної номенклатурної структури. А вона до останнього боротиметься за владу. Якщо ми не усвідомимо, чиї інтереси переважають у проекті Договору — номенклатури центру чи інтереси суверенної України, — то ми провалимо справу.

Андрій ПЕЧЕРОВ, Великомихайлівський виборчий округ № 309:

— Якщо ми й надалі займатимемо таку позицію, яка сьогодні проголошувалася з трибуни, ми заведемо наш народ у безвихідне становище. Я хочу одразу відкрити пропозицію про будь-який альтернативний варіант. Якщо ми йтимемо шляхом створення нового варіанту договору, то це неповага до тих республік, які працювали над запропонованим нам проектом.

Яким же шляхом нам іти? Якщо другим, до якого схиляється значна більшість народних депутатів, то це остання спроба штучно зробити, так, щоб уникнути участі в доопрацюванні документа. Бо та глибока експертиза, яку пропонують окремі товариші, вивчення глибоких економічних наслідків підписання цього Договору — це щонайменше декілька місяців роботи. Тоді нам доведеться відповідати перед своїм народом, чому ми, його обранці, уникнули участі у формуванні і підписанні нового Союзного договору.

На мою думку, є третій, єдиний вихід. Запропонований проект слід проаналізувати у Кабінеті міністрів, Академії наук УРСР, інших інститутах на відповідність Декларації про державний суверенітет УРСР та Закону про економічну самостійність України.

Олександр ЄМЕЦЬ, Центральний виборчий округ № 21:

— Уже перше знайомство з текстом Договору свідчить про велику неповагу автора цього документа до нас, депутатів Верховної Ради, громадян України та всіх людей нинішнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік, які мають нормальний рівень інтелектуального розвитку. Ти хочеш бути суверенним — ми зараз напишемо про це тобі в заголовку Договору, а потім запишемо в одному з пунктів на сторінці другій, що суверенною є і своя, і та держава, яка над тобою. Словом, у можливості співіснування двох суверенітетів в одній державі, що повторюється не тільки на другій сторінці цього документа, а й неодноразово дублюється в Конституції СРСР, закладена майже неприхована неправда.

Вчитаймося в цей Договір. Наприклад, у статтю, де написано, що захист суверенітету і територіальної цілісності Союзу, оголошення війни і укладення миру, забезпечення оборони і керівництво збройними силами,— все це належить до сфер Центру. Таким чином нанівець зводяться перший і другий пункти нашого суверенітету. Це ж стосується і незалежності державної влади стосовно завнішньополітичної діяльності. Адже, згідно з Договором, здійснення зовнішньої політики, її координація теж віднесені до компетенції Союзу.

Микола БАЛАНДЮК, Баглійський виборчий округ № 84:

— Сьогодні багато хто з нас опинився в різних окопах. В одних — ті, хто за федерацію, в других — хто за конфедерацію. Питання безумовно важливе, але піднімати його до рангу гамлетівського — означає заводити парламент з фарватеру на мілководдя.

Велику стурбованість викликають, на мою думку, статті 5 і 6, де викладені повноваження Союзу і спільні повноваження. Бо коли читаєш ці два розділи, складається враження, що для республік нічого не залишилось. Окрім того, треба мати на увазі (а історія нас вже не раз переконувала в цьому), що спільні повноваження рано чи пізно почнуть дрейфувати в бік фактичного поглинання повноважень республік повноваженнями Союзу.

Може статися, що через деякий час у нас залишиться одне і з найпоширеніших прав — вносити пропозиції. Якщо ж пригадати, що спірні питання будуть вирішувати Верховний Суд, Вищий Арбітражний Суд, Конституційний Суд (і всі вони союзні), то мимоволі виникає грибоєдовське запитання — а судді хто?

Іван ВАЛЕНЯ, Комсомольський виборчий округ № 372:

Економічні угоди на міждержавному рівні повинні бути заохочувальними або розумно забороненими, що захищають інтереси народу України. Однак сьогодні у нас в республіці немає індикатора товарообміну-ринку. А тому відсутні цілеспрямовані інтереси товаровиробників, немає уявлення про величину, структуру і напрями товарообміну. Чи може в таких умовах Верховна Рада укласти договір, що захищатиме інтереси України?

З боку нинішнього перебудовчого центру вже сьогодні проглядається великодержавна імперська політика. Про це переконливо свідчать Закони Верховної Ради СРСР, які суперечать ідеї суверенності республік і посилюють командно-адміністративну природу нинішнього Союзу. Відчуваючи свою зайвість, центр виступає проти повного суверенітету республік.

Ми вважаємо за можливе укладення військово-політичного союзу, спільної стратегічної оборони та мирних договорів з сусідами. Будь-який інший підхід прирікає громадян України на колоніальний статус.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ, Червоноармійський виборчий округ № 263:

— Що ж нам пропонується в економічному плані? У четвертому пункті основних принципів гарантується вільний вибір усіх форм власності. А у статті 8, перший абзац, зазначено: «Союз і держави, що його утворюють, забезпечують вільний розвиток усіх форм власності і створюють умови функціонування підприємств і господарських організацій в рамках єдиного загальносоюзного ринку». Це означає, що підприємства союзного підпорядкування будуть приватизовані шляхом утворення акціонерних товариств. Більше 50 відсотків цих акцій перебуватимуть у руках центрів, які утворяться з колишніх міністерств і главків, а не з організацій республіки. Отже, союзні концерни плюс оборонна промисловість, а що ж залишається нам? Ми стаємо звичайними пішаками, які нічого не вирішують. Якщо до цього додати союзний канал податків, то чим ефективніше працюватиме республіка, тим більший податок вона платитиме.

Щодо політичної сторони Договору. Згідно з ним існує верховенство союзних законів. Адже Союз є об'єктом міжнародного права, має свою бюджетну, фінансову систему, митну службу, КДБ, внутрішні війська, армію і так далі. Що ж нам робити в ньому з нашим суверенітетом? Достатньо визначити Україну не як державу, а як географічну місцевість з її областями, бо саме це закладено в запропонованому нам проекті документа.

Олександр ВОРОБЙОВ, Ковпаківський виборчий округ № 343:

— З точки зору особистої зацікавленості, як народний депутат УРСР я мушу констатувати, що фактично повинен підтримувати проект Союзного договору, запропонований Президентом.

З яких мотивів? Передусім тому, що мені вигідно: не беручи на себе ніякої відповідальності, всіх своїх виборців з усіх важливих питань відсилати до центру.

Кабінету міністрів нашому теж вигідно, нічого не вирішуючи, розповідати нам і всьому народу України, що питання певної категорії віднесено до компетенції Союзу РСР або до спільної.

Однак я не хочу перекладати свою відповідальність на чужі плечі.

Задаю також риторичне запитання опонентам — хай вони назвуть хоча б одну правову нішу Договору, в яку б можна було втиснути й приймати свої українські закони? Тому я пропоную погодитися з проектом постанови Президії Верховної Ради УРСР, а також опублікувати альтернативний проект, який називається «Договір про Співдружність Суверенних Держав».

Юрій ХОТЛУБЕЙ, Маріупольський — Жовтневий виборчий округ № 135:

— Більше 80 відсотків моїх виборців проголосували за збереження Союзу і вважають, що Україна повинна ввійти до його складу на принципах Декларації про державний суверенітет. Однак є ряд питань в запропонованому нам проекті, які вимагають певного доопрацювання.

Передусім необхідно поставити бар'єр монопольному диктату міністерств і відомств центру, що намагаються, як і раніше, все тримати у своїх руках. А також розібратися в питанні валюти. Варто лише згадати відому справу про 140 мільярдів карбованців. Бо інакше вийде так: Росія одержить валюту за свої карбованці й випускатиме для нас останні, які все більше знецінюватимуться. Тому я вважаю — нам треба мати свою валюту.

Вважаю також, що республіки повинні повністю розпоряджатися внутрішніми військами.

Отже, я пропоную схвалити проект і доручити Комісіям Верховної Ради, Кабінету міністрів та Академії наук УРСР доопрацювати його й винести на наступне обговорення.

Костянтин МАСИК, Перший віце-прем'єр:

— Щодо ставлення уряду до проекту Союзного договору. Наша позиція визначена волею народу України, яку він висловив у ході референдуму. Сказавши «так» Союзу, наш народ переконливо показав також, що Україна повинна бути не просто в Союзі, а в Союзі суверенних держав на засадах Декларації про державний суверенітет. І ми просто не можемо і не маємо права йти проти волі народу.

Тому з усією впевненістю заявляємо, що нам потрібний новий, а не оновлений Союз. Отже, з цієї точки зору договір потребує доопрацювання і передусім стосовно гарантій економічного суверенітету суб'єктів.

Ми підтримуємо пункт підготовленого проекту постанови Президії Верховної Ради УРСР в частині доручення Кабінету міністрів спільно з Академією наук підготувати економічні розрахунки та правові висновки щодо входження України до Союзу на умовах визначеного проектом договору.

СПРАВА НЕ В МОВІ, або НЕ ТІЛЬКИ В МОВІ

Не буде відкриттям, коли сказати, що програма «Час» Центрального телебачення користується популярністю в усьому Радянському Союзі і в Україні також. І якщо час від часу доводиться чути нарікання, що ця основна інформаційна програма всесоюзного — наголошую: **всесоюзного** — телебачення недостатньо чи незбалансовано висвітлює таке непросте й таке розмаїте життя нашої республіки, то це, мабуть, можна зрозуміти. **Так само, як можна зрозуміти й творців програми, що повсякчас стикаються з безліччю видимих і невидимих проблем. Адже перед ними щодня постає нездійсненне завдання — «объять необъятное»**: і весь Союз і увесь світ.

Однак не можна зрозуміти необ'єктивності того, зокрема, що сталося в ході висвітлення офіційного візиту делегації УРСР до Німеччини, і на це, природно, звернула увагу українська і союзна преса.

Досвідчений, а, можливо, й один з кращих зарубіжних кореспондентів Центрального телебачення В. Кондратьєв доволі розмашисто й жваво коментував поїздку, зміщуючи важливі акценти, вип'ячуючи на перший план нібито реальні, а насправді надумані й несуттєві факти. Логіка енергійного кавалерійського наскоку підштовхувала глядача до несподіваних, а то й просто дивних висновків.

Один момент особливо різонув слух.

Виявляється, українська делегація розмовляла на зустрічах... українською мовою. «На цей раз, — пояснює В. Кондратьєв, — з допомогою українськеї перекладачки все більш-менш обійшлося. Але, уявіть собі, — сказав він, — що було б, якби ті ж баварці, приїжджаючи до Москви, раптом виявили бажання говорити не по-німецьки, а по-баварськи, коли їх і в Німеччині ніхто не розуміє».

Погодьтесь, що такий пасаж не викликав захоплення. І саме він спровокував найбільше критичних відгуків у пресі. Важко й справді уявити, що кореспондент не знає різниці між мовами та їх місцевими різновидами, діалектами, говірками. А тим більше, що його порівняння взагалі неоковирне, бо ж українська мова аж ніяк не є діалектом російської, як це випливає з логіки Кондратьєва.

Можна було б, як кажуть, ставити крапку, але цього не дозволяє зробити офіційна позиція Всесоюзної Державної телерадіокомпанії. Як відомо, Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук доручив Міністерству закордонних справ республіки, і про це він сказав на прес-конференції після повернення з Німеччини, довести до відома керівництва телерадіокомпанії нашу незгоду з необ'єктивним і некоректним коментарем. Що й було зроблено.

До речі, ще до того, буквально на другий день після репортажу в програмі «Час», ми звернули увагу посольства СРСР у Бонні на неправомірність подібного висвітлення візиту. Сподіваємось, що кореспондент був інформований і міг врахувати це, оскільки делегація України ще перебувала в Німеччині. В листі ж до керівництва телерадіокомпанії було спеціально наголошено прохання знайти можливість виправити допущені викривлення.

На жаль, цього не сталося. А відповідь, підписана заступником голови телерадіокомпанії Г. Шевельовим, наводить на невеселі роздуми. Якщо спочатку можна було вважати, що відчуття політичних реальностей зрадило окремо взятому кореспондентові, то тепер є підстави говорити про тенденційний підхід Центрального телебачення в цілому до державнотворчих процесів на Україні та її зовнішньополітичних зв'язків.

У відписці сказано, зокрема, що ніякого наміру применшити «достоїнства» української мови не було. Йшлося лише «про прийняту в усьому світі практику міждержавних відносин». Але ж хіба практика міждержавних відносин виключає державну мову з спілкування? Такого не знайдете в жодному підручнику дипломатичного протоколу.

Отже, справа не в мові. Загальний тон і коментаря й відписки свідчить про інше. Натяками, а то й відкрито нам дають зрозуміти: не розганяйтесь, знайте своє місце.

І нічого страшного в цьому б не було, якби це робилось професійно, по-державному. Чому б, скажімо, не розповісти про те, що республіки, скориставшись перебудовою, поступово реалізують своє **конституційне право**, утверджуються на міжнародній арені, збагачують тим самим зовнішньополітичну палітру демократичного процесу оновлення Радянської федерації? І, можливо, не всі сприймають це однозначно, бо ж і справді така активність незвична, вона виходить за рамки усталених уявлень централізованого, унітарного мислення. Проте вона є **об'єктивною** потребою виходу народів з ізоляції, спілкування їх із зовнішнім світом в інтересах повноцінного власного саморозвитку, раціонального використання свого будівничого потенціалу в інтересах людства. Зовнішньополітична діяльність України, що, як відомо, є одним із засновників і активних членів Організації Об'єднаних Націй, є прикладом саме такого розуміння своєї ролі в сучасному світі.

Відчуваю, що ці міркування не вписуються в схему, запропоновану Всесоюзною телерадіокомпанією, але саме такі підходи відповідають закону, на який нам туманно натякають. Істина завжди конкретна. У Центрального телебачення: «В цілому у баварсько-українського співробітництва непогані перспективи. В ФРН після об'єднання стало 16 земель. Для розвитку двосторонніх зв'язків у рамках обох федерацій їх цілком може вистачити кожній нашій республіці». В Конституції (Основному Законі) СРСР: «Стаття 80. Союзна республіка має право вступати у відносини з іноземними державами, укладати з ними договори і обмінюватися дипломатичними і консульськими представниками, брати участь у діяльності міжнародних організацій». Тут, як бачимо, права на зв'язки з державами без обмежень.

Україна, цілком зрозуміло, прагне використати свої конституційні резерви. Вони заявлені, до речі, і в Декларації про державний суверенітет, якій 16 липня сповниться рік, і яка не дає спокою деяким союзним і несоюзним політикам. Звідси й вітер віє, звідси й коментарі Кондратьєва.

На наш погляд, говориться в листі МЗС УРСР, вони не роблять честі представникові радянського телебачення за кордоном. В умовах гострої політичної боротьби, пошуку найбільш прийнятних підходів до формування нового Союзу суверенних держав, акції, аналогічні цьому некоректному репортажу, приносять дух непотрібної конфронтації і, природно, використовуються силами, зацікавленими в дестабілізації обстановки.

Оскільки відповідь керівництва телерадіокомпанії не відрізняється від репортажу, а повторює його, нам нічого не залишається, як поширити свої оцінки і на керівництво Всесоюзної державної телерадіомовної компанії.

Володимир ЧОРНИЙ, член колегії, начальник відділу інформації МЗС УРСР.

Голос України
Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Експрес-новини

Гострота військової кризи в Словенії почала послаблюватися. Водночас повідомляється про запеклі бої в населеному сербами хорватському селі Борово, яке штурмували поліція Хорватії та озброєні цивільні особи.

* * *

У Відні зустрілися представники 35 держав — учасниць конференції з безпеки та співробітництва в Європі для обговорення військового конфлікту в Югославії.

* * *

У КНР відбулися заходи з приводу 70-х роковин з дня заснування китайської компартії.

Першого липня 1921 року засновники КП Китаю провели секретну зустріч у Шанхаї для організації змови з метою повалення китайського уряду і встановлення диктатури пролетаріату.

* * *

Міністр закордонних справ Франції Р. Дюма мав розмову в Аммані з офіційними особами Йорданії з питань близькосхідного процесу. Згідно з повідомленнями, обидві сторони розглянули шляхи до скликання конференції у справі миру на Близькому Сході на випадок провалу миротворчих зусиль США.

Дюма зазначив, що Франція, можливо, відстоюватиме скликання міжнародної конференції під егідою ООН, якщо американські зусилля, спрямовані на влаштування арабсько-ізраїльських переговорів, зазнають невдачі.

Державний секретар США Дж. Бейкер протягом останнього часу здійснив чотири місії на Близький Схід з метою досягнути згоди щодо формули для мирних переговорів.

* * *

Правляча національна рада опору Уганди оголосила, що угандійці азіатського походження, вигнані з країни в 1972 році колишнім президентом І. Аміном, тепер мають можливість повернутися назад і заявити про свої права на втрачене майно. Проте рада додає, що це має здійснюватися таким чином, щоб не викликати економічного чи суспільного потрясіння.

Погляд

ЧИ ЗАВ'ЯНЕ КВІТКА «АДІДАС»?

Ринкова економіка, яку ми чекаємо хто з жахом, хто з нетерпінням, діє за жорсткими законами. Навіть гіганти, такі, як транснаціональна корпорація «Адідас», не можуть уникнути великих потрясінь. Поки в колишній сімейній фірмі власники акцій—члени родини Даслерів—судилися за своє майно, корпорація дедалі глибше занурювалася в чорторий боргів та збитків, а могутні конкуренти виштовхували її з колись завойованих ринків. Тут і з'явився марсельський бізнесмен Бернар Тапі. Людина, яка має багатий досвід у витягуванні з кризи підприємств, що гинуть, діє впевнено і суворо. Тому перші тисячі працівників фірми вже втратили робочі місця через новий режим жорсткої економії. А славнозвісний адідасівський трилисник з'являтиметься на полицях магазинів ще тільки 10 років. Що буде потім! Хтозна. Можливо, фабрики корпорації випускатимуть кросівки зі смужками і написом «Бертапі».

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Відповідальний секретар Віталій Суддя.
Черговий редактор — Анатолій Солонський.
Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Леся Онищенко, Ірина Бабич, Валентина Лукаш, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.
Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Сергій Скаженюк, Марія Солодюк.
Лінотипісти: Віктор Процун, Наталія Позияк.
* * *
Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам- 03151261